Lantana

Lantana camara

I korthet

- *Lantana camara* – verbenaväxter (Verbenaceae).
- Hemma i tropiska Amerika, från Mexiko och Västindien till norra Sydamerika.
- Små blommor i täta flockar som byter färg – t.ex. från gult via orange till rött eller rosa.
- Blommar länge på sommaren; sedan små bär som mognar blåsvarta. Bär och blad är giftiga.
- På sommaren ute i full sol, på vintern ljust och frostfritt inne.
- Fröna blötläggs i 24 timmar före sådd.
- Gror oregelbundet efter ca 3–8 veckor i värme.

Det här kan du se fram emot

Med fröna av lantana har du grunden till en snabbväxande, blomrik buske som du själv formar från den första groddplantan. Groningen kräver tålamod: De första groddplantorna brukar visa sig efter 3–8 veckor, och alla frön gror inte samtidigt. I gengäld växer plantorna snabbt, och lantana blommar ofta redan den första eller andra sommaren – i färger som kan variera från planta till planta.

Många förknippar bonsai med ett färdigt litet träd från butiken. Med frön börjar du ett steg tidigare – och det ger dig något som ett köpt träd aldrig kan: Du bestämmer själv formen från den allra första groddplantan, och du kan odla arter som sällan eller aldrig säljs som färdiga bonsai. Det kräver tålamod, för det tar några år innan fröplantan har blivit ett riktigt bonsaiträd. I gengäld är trädet ditt eget från början till slut. Här nedan hittar du det du behöver veta för att komma bra igång med just den här arten.

Introduktion

Lantana (*Lantana camara*) är en vintergrön buske i familjen verbenaväxter. Den är hemma i tropiska Amerika, från Mexiko och Västindien till norra Sydamerika, och blir i naturen oftast omkring 2 meter hög. De små, rörformiga blommorna sitter i täta, platta flockar och byter färg under blomningen – oftast från gult via orange till rött eller rosa – så att samma flock ofta har flera färger på en gång. Efter blomningen kommer små, runda bär som mognar blåsvarta. Bladen är sträva och doftar kryddigt när de krossas, och stjälkarna har ofta små taggar. Alla delar av växten, särskilt de omogna bären, är giftiga. Hos oss är lantana en populär krukväxt, och som bonsai uppskattas den för sin snabba tillväxt och långa blomning. Plantor från frö är inte sortäkta, så blomfärgerna kan variera.

Förökning

Fröna kan sås inomhus året runt. Fröskalet är hårt, så fröna gror bättre om de först har legat i ljummet vatten i cirka 24 timmar. Strö ut dem på fuktig såjord eller kokossåmull och täck dem bara tunt. Vid cirka 20–25 °C börjar groningen normalt efter 3–8 veckor – ofta oregelbundet, och alla frön gror inte. Håll odlingsmediet jämnt fuktigt men inte blött. När groddplantorna har fått sina första riktiga blad skolas de om till egna krukor med pikeringsjord.

Placering och ljus

Lantana vill ha sol, värme och frisk luft. Från mitten av maj, när det inte längre finns risk för nattfrost, står den bäst ute på en solig och varm plats. Ju mer sol, desto fler blommor. Den kan stå ute till hösten, tills nattemperaturen sjunker under cirka 5 °C.

Säkerhet: Frön, näringsämnen och odlingsmedier är inte avsedda att ätas – varken av människor eller djur. Vissa arter är giftiga, så förvara dem oåtkomligt för barn och djur.

Vattning och näringsämnen

På sommaren har lantana ett stort vattenbehov. Vattna regelbundet och rikligt så att rotklumpen aldrig torkar ut helt, men undvik stående vatten. Från april till september ges flytande bonsainäring varannan till var tredje vecka. Står växten inne i torr luft kan den få vita flygare; spreja därför bladen då och då – helst med rent regnvatten i rumstemperatur, så att det inte blir kalkfläckar.

Odlingsmedium

Använd färdig bonsaijord eller en annan luftig, väldränerad blandning. Till unga plantor passar pikeringsjord med kvartssand. Plantera om vart 2:a–3:e år på våren och beskär samtidigt rötterna lätt.

Beskärning

Lantana skjuter kraftigt och är därför lätt att forma. Bladen sitter parvis: När ett nytt skott har bildat några bladpar skärs det tillbaka till ett bladpar. Långa skott tas bort redan på senvåren, och för stora blad klipps bort direkt. Blommorna sitter i spetsen av de nya skotten – beskär därför inte hela växten på en gång under blomningen, så att du inte går miste om blommorna.

Övervintring

Lantana tål inte frost. Ta in den innan nattemperaturen sjunker under cirka 5 °C och ställ den ljust vid cirka 10–15 °C. Vattna sparsamt så att odlingsmediet inte torkar ut helt, och ge ingen näring. Det är normalt att växten tappar en del av bladen på vintern. Håll utkik efter vita flygare, särskilt i torr luft. Från mitten av maj kan den stå ute igen.

Viktiga odlingstips

Det mesta som går fel vid sådd beror på för mycket vatten eller för lite ljus. Jag rekommenderar ett lätt, näringsfattigt sådmedium som såjord eller kokossåmull, så att de fina rötterna inte ruttnar. När groddplantorna ska skolas om ger pikeringsjord med kvartssand god dränering och ett stabilt rotsystem. Senare, när trädet ska formas som bonsai, är min färdigblandade bonsaijord en bra grund. Ha tålamod: Frön från samma påse gror inte alltid samtidigt, så låt såbrättet stå kvar även om de första groddplantorna redan har kommit upp.